

The Butcher

GORGES OCLOO /
MUZIEK LOD

Slachter op extreemrechts

Johan Thielemans

Gezien op 27 oktober 2021
Muziek LOD, Gent

'The butcher', een muziektheaterstuk van muziek LOD naar een tekst van Gorges Ocloo zou het naar eigen zeggen over extreemrechts in Vlaanderen hebben. Door een verward verhaal komt daar weinig van terecht maar de muziek van Toon Callier en Bertel Schollaert redt de meubelen.

31 OKTOBER 2021

Met enige verbijstering keek ik naar 'The Butcher'. Ik leerde hier 'zoveel' bij! Bijvoorbeeld: in 2070 zal Vlaanderen onder de knoet van Poolse bouwvakkers liggen. De officiële radio zal dan een propaganda-instrument zijn. Er zal slechts één Vlaming overblijven: een slager die graag de historische waarheid bijwerkt. Zijn collega Breydel was een foute held, beweert hij, want hij leverde vlees geleverd aan de vuige Luikenaren. Ik leer van hem ook dat Vlamingen altijd slaven waren, net als de Congolezen, maar zich daar nooit bewust van waren. (Dat is pas een diep historisch inzicht).

Zo gaat dat in deze tekst van Gorges Ocloo maar door. Het verhaal dat hij opdist is een even onduidelijke brei. In een animatiefilm van Paul Contryn leren we dat er ooit een vredige maatschappij was, maar dat die later door geweld ten onder ging. (Deze animatie is meteen het enige overtuigende element in dit stuk). Een moeder gooit dan uit wanhoop haar baby in een vuilbak, maar het wordt gelukkig gered.

Daarna schakelt de voorstelling over naar de slagerij van Josse De Pauw, waar we ook het geredde kind ontmoeten. Het blijkt een gehandicapte Afrikaan te zijn (Gorges Ocloo). Hij wordt aangesproken met 'zij', en kan, zo lijkt het, niet spreken. Maar dat is zonder de luidspreker in zijn schoot gerekend. Daaruit weerklinkt een vrouwenstem (een zuivere Astrid Stockman), die dialogeert met de slager. Een contradictie? Geen nood, er volgen er nog meer.

De verwarring tussen vrouw en man (erg gender politics, dit) wordt opgelost, als de slager naar een reuzegrote brandkast gaat om er een blonde pruik uit op te vissen (!), zodat hij van het kind een meisje kan maken. (Die brandkast telt ook het al decennia spoorloze paneel van 'De Rechtvaardige Rechters' van Jan Van

Eyck onder zijn schatten. Oef, eindelijk is de roef van dit paneel opgelost, denk ik opgelucht. Maar dit terzijde)

Omdat ik dit warrig, pseudo-politiek aspect van het stuk niet kan plaatsen, grijp ik dan maar naar een andere rode draad in het stuk. Religie wordt hier namelijk steeds weer ingeroepen. Zo staat er prominent een kruis in het midden van de slagerij. Zonder een Jezusfiguur evenwel. In ruil werd er een rood gebreid kinderrokje aan vastgenageld. Later zal de slager er nog een ander kleedje bij hangen. Ook hier slaat bij mij het onbegrip toe. Maar goed, God wordt in het verhaal wel eens aangeropen.

Het niveau van een show onder geneeskundestudenten

Het Bijbelse verhaal van Abraham die zijn zoon Isaak offert op vraag van God is nog zo'n religieus element dat door de tekst spookt. De slager heet trouwens ook Abraham en heeft zijn vondeling Isa genoemd. Het verhaal van het offer van Abraham wordt zelfs twee keer uitgebreid verteld, maar schrijver Ocloo gaf het een andere draai als de slager het een tweede keer brengt. In die versie wordt de zoon niet gespaard. De gehandicapte verdwijnt in de coulissen en komt dan terug als een zwarte, naakte pop.

De slager bereidt zich op dat moment voor op het slachtritueel. Daartoe moet de ruimte herschikt worden. Een paneel zal alleen opengaan als hij de juiste code gebruikt, maar die is hij vreemd genoeg vergeten. Maar geen nood, deze 'echte' Vlaming zoekt het wel op in zijn papieren. De code is 1302 (slik, slik)! Het paneel schuift open en onthult een kapel met een ridderharnas. Deze slagerij barst werkelijk van de verrassingen. Is dit een Vlaams afgodsbeeld? Voor dit beeld versnijdt de slager het zwarte lijk vakkundig in een ellenlange scene. Josse De Pauw is druk in de weer met ingewanden, ledematen en tenslotte het hoofd. Ik vermoed dat het heel, heel ernstig bedoeld is, maar deze scène heeft desondanks het niveau van een show onder geneeskundestudenten. Wat betekent dit nu weer in dit aberrant epos?

Ik ben niet eens zeker of de makers de ideologische implicaties van dit beeld correct inschatten. Blank tegenover zwart, met de blanke als de leider van het bloedige spel. Racisme ligt hier op de loer. Dat alles daarbij nog begeleid wordt door een Afrikaanse versie van een Alleluja maakt het niet minder belachelijk. Maar wel dit: Ocloo ondergaat op dat moment een metamorfose tot lid van het orkest, en toont dan dat hij een uitstekend zanger is.

Conclusie: het volstaat niet om te beweren dat je het over extreemrechts Vlaanderen wil hebben om tot een voorstelling te komen die er toe doet. De oprispingen van de slager hebben een erg belegen karakter. De tekst lijkt wel te stammen uit de jaren 1950, toen de flauwe politieke commentaren van iemand als De Gelderode nog indruk maakten. Het gaat mijn petje te boven dat Josse De Pauw in dit bootje stapte dat hem recht naar de naar de waterval van het bespottelijke heeft laten varen.

Is er dan niets positiefs te melden over deze miskleun? Toch wel. De voorstelling, als theater, blijft overeind omdat Josse De Pauw nog maar eens toont welk een sterke acteur hij is. Ocloo is een heel overtuigende gehandicapte in een rolstoel. Het is echter vooral de muziek die de avond redt. Toon Callier en Bertel Schollaert beheersen een breed palet aan stijlen: we horen indrukwekkende klassieke koren, gedreven elektrische gitaren, de speciale klankkleur van een

theremin en een saxofoon die al eens uitstapjes maakt naar free jazz. En zoals gezegd, is er ook een overtuigende muzikale bijdrage van Ocloo als zanger.

Deze muzikale ingrediënten zijn van een hoge kwaliteit – was dat maar waar voor het schouwspel. Veel inventiviteit van de musici staat tegenover een gebrek aan een intelligente visie op onze Vlaamse situatie - nu of in de toekomst.

Een laatste opmerking: hou de Poolse kuisvrouwen en bouwvakkers in het oog. Ze zijn een sluipend gevaar. Dank voor de waarschuwing van Ocloo (en beetje van De Pauw).